

dr. Balogh Ádám

„A múlt megismerése fontos része a jelennek”

A Csongrád megyei Szegedi Görög Önkormányzat igen aktív és jelentős kiadói munkásságot tudhat magának, melynek kiemelkedő gyümölcse a legutóbbi, „Fejezetek az újkori görög történelemből”-című könyv, mely 2013-ban Szegeden jelent meg. A könyv írója, dr. Balogh Ádám történész legutóbbi művéről, annak úttörő jellegéről, valamint a legújabb kori görög történelem által személyesen is érintett magyarországi görögség reakciójáról is beszélt.

„A magyarországi görögök a mai napig keresik a választ arra, hogy mi történt velük, miért kellett kitagadottá válniuk”

A Szegedi görög füzetek sorozat 7. kiadványaként megjelent Fejezetek Görögország újkori történetéből c. könyvből több hazai görög szervezet rendelt, de egyénileg is sokan vásároltak már belőle. Honnan jött az ötlet, hogy ezt a témát válassza?

Az ókori Görögország történetét és eseményeit nagyon alaposan feldolgozták már. Magyarul is könyvtárnyi irodalom érhető el ezzel kapcsolatban. A szabadságharctól kezdődő modern korszakot magyarul tárgyaló mű viszont kevés jelent meg idáig, ezek egy része is elavulttá vált a 21. századra. Görögország újkori történetével még egyetemni éveim alatt kezdtem el foglalkozni a kultúra és az ország iránti lelkesedésem következményeként. Ekkor szembesültem azzal a ténnyel, hogy szükség lenne az említett korszakot magyar nyelven bemutató, modern szemléletű monográfiára.

Vannak-e olyan részek a könyvben, amelyek új szemléletet tükröznek az eddigi magyar nyelvű szakirodalomhoz képest?

Azt gondolom, újszerű szemléletet tükröz, hogy a monográfia a görögországi eseményeket a nemzetközi politikai életbe ágyazva, folyamatként mutatja be, hangsúlyozva a környező államokhoz fűződő viszonyrendszert, de kitérve a magyar vonatkozásokra is. A mű végén kronológia és életrajzok segítik a tájékozódást.

Kényes témákat is érint, ilyen például a polgárháború és a makedón kérdés. A világháborút követő nehéz időszak a hazai görögség jelentős részének egyben személyes története is. Nem tartott attól, hogy a témaválasztással indulatokat kelthet? Milyen visszhanggal találkozott a könyv kapcsán?

De igen, számítottam rá. Úgy vélem, hogy a múlt megismerése fontos része a jelennek. Persze bármennyire is törekszik a történész az objektivitásra, el kell ismerni, hogy az gyakorlatilag lehetetlen. Minél közelebb kerülünk napjaink eseményeihez, annál erősebben jelentkezik a személyes élmények, az átélt események emlékezete, amelyek mindig erősen szubjektívak. Ráadásul minden népnek és országnak megvannak azok a neuralgikus eseményei, amelyeket még nem tudott feldolgozni, elfogadni, így azok megítélése is problémás. A magyarországi görögök szempontjából a polgárháborús időszak a legfontosabb korszak, hiszen a mai napig keresik a választ arra, hogy mi történt velük, miért kellett kitagadottá válniuk. Ezt nagyon nehéz feldolgozniuk.

A könyvismertetések során jó volt megtapasztalni, hogy a könyvet sokan már elolvasták, van véleményük róla. Kaptam pozitív visszajelzéseket. A kutatásaimat természetesen nem tervezem lezárni, kiegészítésre és árnyalásra minden történelmi témájú mű kapcsán szükség van. A könyv szándékom szerint hozzájárulhat ahhoz a diskurzushoz, amely a Fokasz Nikosz által szerkesztett, A görög polgárháború és a Politika cso-daországban című kiadványokkal vette kezdetét. Megtiszteltetés volt számomra, hogy az említett művek fordítócsapatában szerepelhettem.

Kiknek ajánlja a könyvet?

Minden görög származású és érzületű embernek, de a Görögország iránt érdeklődő vagy Görögországba utazni szándékozó olvasóközönségnek is nyugodt szívvel tudom ajánlani, hiszen az általános tájékoztatás mellett a görög-magyar kapcsolatokról is találnak benne érdekességeket. Akik pedig a Balkán régiójának múltját és jelenét szeretnék megérteni, mindenképpen hasznos lehet.

Miután fiatal történészről van szó, megkérném, hogy mondjon pár szót magáról és a szakmai múltjáról.

A Szegedi Tudományegyetemen végeztem tanulmányaimat magyar-történelem szakokon, majd ott is szereztem meg PhD fokozatomat a görög nemzeti gondolkodás témaköréből írt doktori disszertációmmal. 2005 óta tagja vagyok a Csongrád Megyei Görögök Kulturális Egyesületének, 2006 óta gimnáziumi tanár és a szegedi egyetem oktatója (2011-től a Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetben). Lassan 15 éve foglalkozom Görögország és a Balkán kultúr- és politikatörténetével, azóta jelennek meg publikációim a témában. 2012-ben A nacionalizmus szerepe a görög külpolitikai gondolkodásban 1897-1912 című könyvem elnyerte az MTA Pedagógus Kutatói Pályadíját. Az elmúlt évek kutatásaihoz, és mostani könyvem megírásához rengeteg támogatást és ösztönzést kaptam a szegedi görög közösségtől, elsősorban Purosz Alexandrosztól, akivel többször is értekeztem a könyv megírása idején, és hasznos tanácsokkal látott el. A Szegedi görög füzetek elindítása nélkül nem valószínű, hogy vállalkoztam volna a könyv megírására, a könyvsorozat azonban nagyon inspirálóan hatott rám a kezdetektől fogva.

Purosz Alexandrosz

δρ. Ádám Balogh

„η κατανόηση του παρελθόντος αποτελεί βασικό μέρος του παρόντος”

„Για τον Ελληνισμό της Ουγγαρίας η πιο σημαντική περίοδος είναι εκείνη του Εμφυλίου, διότι μέχρι και σήμερα αναζητούν απάντηση στο τι έγινε, γιατί έπρεπε να αποκληρωθούν”

Ανάμεσα στις αξιόλογες εκδοτικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει η δραστήρια Αυτοδιοίκηση Ελλήνων του Σέγκεντ και της ευρύτερης περιοχής Τσόνγκραντ, ξεχωρίζει τελευταία η έκδοση του βιβλίου «Κεφάλαια σύγχρονης ελληνικής ιστορίας» (Σέγκεντ, 2013). Ο ιστορικός δρ. Ádám Balogh, συγγραφέας του βιβλίου, μιλάει για το τελευταίο εγχείρημά του και τις ιδιαιτερότητες που αυτό παρουσιάζει αλλά και την ανταπόκριση των Ελλήνων της Ουγγαρίας στο συγκεκριμένο έργο που συνδέεται άμεσα με το πρόσφατο παρελθόν τους.

Διάφοροι οργανισμοί και μέλη του Ελληνισμού της Ουγγαρίας έχουν ήδη παραγγείλει το βιβλίο «Κεφάλαια σύγχρονης ελληνικής ιστορίας», το 7ο μέρος της σειράς «Ελληνικά τετράδια του Szeged». Πώς επιλέξατε το συγκεκριμένο θέμα;

Η ιστορία και τα γεγονότα της Αρχαίας Ελλάδας έχουν επεξεργαστεί πληρέστερα, διαθέτουμε τεράστια βιβλιογραφία και στην ουγγρική γλώσσα επίσης. Τα ουγγρολόγισσα έργα ωστόσο τα οποία ασχολούνται με τη σύγχρονη εποχή που ξεκινά με το 1821 είναι ελάχιστα, καθώς τα περισσότερα θεωρούνται και ξεπερασμένα. Επειδή λάτρευα την Ελλάδα και τον πολιτισμό της, άρχισα να ασχολούμαι και με την σύγχρονη ελληνική ιστορία όταν ήμουν φοιτητής. Τότε συνειδητοποίησα ότι υπάρχει ανάγκη να γραφτεί μια μονογραφία του θέματος με σύγχρονη προσέγγιση στα ουγγρικά.

Υπάρχουν σημεία στο βιβλίο που παρουσιάζουν νέα προσέγγιση σε σχέση με την ήδη υπάρχουσα ουγγρόφωνη βιβλιογραφία;

Πιστεύω πως αποτελεί νέα προσέγγιση ότι τα ελληνικά γεγονότα στο έργο παρουσιάζονται στα πλαίσια της διεθνούς πολιτικής, με έμφαση στις σχέσεις με τα γειτονικά κράτη, ενώ γίνεται ιδιαίτερη μνεία στις ουγγρικές πτυχές επίσης. Στο τέλος της μονογραφίας υπάρχουν χρονολογίες και βιογραφίες ως βοηθήματα.

Αγγίζετε και ευαίσθητα θέματα, όπως τον Εμφύλιο και το μακεδονικό ζήτημα. Η δύσκολη μεταπολεμική περίοδος αποτελεί προσωπική ιστορία για μεγάλο μέρος του εδώ Ελληνισμού. Ανησυχούσατε μήπως για αντιδράσεις; Ποια ήταν η υποδοχή του έργου σας;

Ήταν αναμενόμενη η αντίδραση. Πιστεύω ότι η κατανόηση του παρελθόντος αποτελεί βασικό μέρος του παρόντος. Βέβαια πρέπει να παραδεχτούμε, όσο και αν προσπαθεί ένας ιστορικός, είναι αδύνατον να είναι αντικειμενικός. Όσο πιο πρόσφατα γεγονότα εξετάζουμε, τόσο πιο έντονα εκδηλώνονται και οι προσωπικές εμπειρίες, τα βιώματα, τα οποία είναι πάντα υποκειμενικά. Επιπλέον ο κάθε λαός έχει και κάποια νευραλγικά ζητήματα που δεν κατάφερε να επεξεργαστεί, να τα δεχτεί, η κρίση των οποίων είναι προβληματική. Για τον Ελληνισμό της Ουγγαρίας η πιο σημαντική περίοδος είναι εκείνη του Εμφυλίου, διότι μέχρι και σήμερα αναζητούν απάντηση στο τι έγινε, γιατί έπρεπε να αποκληρωθούν. Δύσκολο να το αντιμετωπίσει κανείς.

Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων του βιβλίου ήταν καλή εμπειρία, ότι πολλοί το έχουν ήδη διαβάσει, έχουν γνώμη για το έργο, υπήρχαν θετικές αντιδράσεις. Φυσικά δεν σκοπεύω να τερματίσω τις έρευνές μου, διότι το κάθε έργο ιστορικού περιεχομένου απαιτεί και συμπλήρωση, εναρμόνιση. Η μονογραφία ελπίζω να συμβάλει και στην συζήτηση που ξεκίνησε με τις εκδόσεις «Ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος» και «Πολιτική στην Χώρα των Θαυμάτων», επιμέλεια του Νίκου Φωκά. Ήταν μεγάλη μου τιμή να συμμετέχω στην ομάδα μεταφραστών των έργων αυτών.

Σε ποιους απευθύνεται το βιβλίο;

Στον καθένα που έχει ελληνική καταγωγή ή ελληνικό συναίσθημα, αλλά το συνιστώ και σε όσους ενδιαφέρονται για την Ελλάδα ή πρόκειται να ταξιδέψουν εκεί, διότι πέρα από τις γενικές πληροφορίες περιέχει και ενδιαφέροντα στοιχεία για τις ελληνοουγγρικές σχέσεις. Πολύ χρήσιμο θα φανεί επίσης για όσους επιθυμούν να κατανοήσουν το παρελθόν και το παρόν των Βαλκανίων.

Εφόσον είσατε νέος ιστορικός παρακαλώ να μας πείτε μερικά λόγια για τον εαυτό σας και την επαγγελματική σας δραστηριότητα.

Σπούδασα ουγγρική φιλολογία και ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Szeged, όπου και απόκτησα το Διδακτορικό μου δίπλωμα πάνω στο θέμα της ελληνικής εθνικής συνειδησης. Από το 2005 είμαι μέλος του Συλλόγου Ελλήνων Νομού Csongrád, από το 2006 καθηγητής λυκείου καθώς και του Πανεπιστημίου του Szeged (από το 2011 εργάζομαι στο Ινστιτούτο Διεθνών και Περιφερειακών Σπουδών). Εδώ και 15 χρόνια ασχολούμαι με την πολιτιστική και την πολιτική ιστορία των Βαλκανίων, έκτοτε δημοσιεύονται και διάφορα άρθρα μου στο θέμα. Το 2012 το βιβλίο μου με τίτλο «Ο ρόλος του εθνικισμού στην εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, 1897-1912» απέσπασε το Βραβείο Ερευνητών-Εκπαιδευτικών της Ουγγρικής Ακαδημίας Επιστημών. Στις έρευνες των τελευταίων χρόνων καθώς και την συγγραφή του παρόντος βιβλίου δέχτηκα μεγάλη υποστήριξη και ενθάρρυνση από την ελληνική κοινότητα της πόλης Szeged, κυρίως από τον Αλέξανδρο Πούρο, με τον οποίο συζητούσαμε αρκετές φορές και με εφόδιασε με τις χρήσιμες συμβουλές του. Χωρίς την ύπαρξη των «Ελληνικών τετραδίων του Szeged» δεν νομίζω να επιχειρούσα την συγγραφή του βιβλίου, η σειρά όμως μου δημιουργούσε ιδιαίτερη έμπνευση από την πρώτη στιγμή.

**Αλέξανδρος Πούρος
(μετάφραση: Β.Στεφόπουλος)**